

----- Original Message -----

Subject:MH_neuvottelukunta_Lausuntopyynto_130910

Date: Wed, 15 Sep 2010 14:52:45 +0300

From: Ylä-Vieksin kyläyhdistys <kylayhdistys@vieksi.fi>

To:timo.sakkinen@kainuu.fi

CC:kerttu.harkonen@metsa.fi

Metsähallituksen Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun neuvottelukunta

LAUSUNTOPYYNTÖ VUOSANGAN HAKKUIDEN SERTIFIKAATINMUKAISUUDESTA

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry, Kuhmo, pyrkii edistämään kylänsä elinvoimaisuutta. Elinympäristön hyvä taso on ylävieksiläisille tärkeää, kun kylää kehitetään ja monipuolistetaan. Metsähallituksen Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun neuvottelukunnan tehtävänä on muun muassa toimia paikallisen väestön aseman turvaamiseksi Metsähallituksen toimintaa suunniteltaessa.

Metsähallitus hallinnoi maita Ylä-Vieksin kylän joka puolella, joten on luonnollista, että yhdistys arvioi aika ajoin Metsähallituksen paikallisen toiminnan sointumista kyläläisten tarpeisiin. Metsähallitukselle myönnettyjen metsäsertifikaatin ja ns. Annex 4 -sertifikaatin mukaan on Metsähallituksen liiketoiminta-tapojen oltava ympäristöystävällisiä.

Yhdistys tuo Metsähallituksen Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun neuvottelukunnan tietoon näkemyksensä Metsähallituksen Kuhmossa Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueella ja sen lähialueella vuosina 2009 ja 2010 suorittamien hakkuiden sertifikaatinvastaisuudesta. Erytisesti huomio kohdistetaan alueella sijaitseviin Natura 2000 -alueisiin rajautuneisiin ja niiden lähistöllä suoritettujen hakkuisiin. Yhdistys pyytää saada neuvottelukunnalta lausunnon kyseisten hakkuiden sertifikaatinmukaisuudesta. Kyse on aluepoliittisesti merkittävästä valtion maa- ja vesialueiden käyttöön liittyvästä kysymyksestä, joka ei rajoitu tässä tarkasteltuun tapaukseen.

Metsähallitus suoritti noin 6-10.8.2010 Pellinkankaalla 5,9 hehtaarin laajuisen hakkuun. Hakkuualue sijaitsee Pellinkankaan ytimessä Aaposenahon risteuksen kohdalla ja rajoittuu etelässä ja lännessä Pellinkankaan Natura 2000 -alueeseen. Natura-alueen rajalta hakattu metsä oli enimmäkseen vanhaa kuusikkoa.

Metsäsertifikaatin lisäksi Metsähallituksella on internet-sivujensa mukaan PEFC Annex 4 -standardin mukainen puun alkuperäketjua koskeva sertifikaatti, jonka pitäisi taata se, että Metsähallituksen toimittama puu ei ole peräisin laittomasti hakatuista metsistä.

Metsäsertifikaattinsa mukaan Metsähallitus hakkaisi vain kestävän kehityksen periaatteilla ja vain samoilla periaatteilla kasvatettuja puita. Pellinkankaan hakkuualueen valtapuusto on yhdistyksen käsityksen mukaan ollut noin 170-180 vuoden ikäistä, koostuen pääasiassa kuusesta ja männystä sekä vähäisemmässä määrin koivusta. Yhdistyksen näkemyksen mukaan ei mikään taho ollut kasvattanut kyseisiä puita millään periaatteella. Alueelta on hakattu muutamaa lukuunottamatta myös kelopuut.

Pellinkankaan pinolappujen mukaan olisi sieltä hakattu metsä sertifioitu PEFC-järjestelmällä. Sertifioija olisi DNV Certification Oy/Ab numerolla 979-2001-HEL-DNV. Jos Pellinkankaan 180 vuotta vanha puuraaka-aine on kasvatettu hyvän metsänhoidon kriteerejä noudattaen, niinkuin Pellinkankaan pinolaput ovat takaavinaan, olisi metsän jättämisen uudistumaan ja kasvamaan oman onnensa nojaan pariksi sadaksi vuodeksi oltava Metsähallituksen mielestä hyvää metsänhoitoa. Yhdistys pitää epätodennäköisenä, että Metsähallitus niin katsoisi.

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry pitää selvänä, että Metsähallitus ei ole ottanut hakkuissa tarpeellisella tavalla huomioon luonnonsuojelulain 10 lukua, eli Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevia erityissäännöksiä. Yhdistyksen käsityksen mukaan ei voida objektiivisten seikkojen perusteella poissulkea, että Vuosangan alueella suoritetuilla hakkuilla on joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 65.1 §:ssä tarkoitettuja vaikutuksia. LSL 65.1 §:n tulkinnessa tulee noudattaa luontodirektiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohtaa sekä EY-tuomioistuimen (vuodesta 2004) ja KHO:n (viimeistään vuodesta 2006) oikeuskäytäntöä. Lain kirjaimen noudattaminen tavanomaiseen tapaan ei pykälän 1 momentin osalta riitä. "Viranomaisen katsoo, että" -tyyppinen menettely ei sovellu.

Suomen ympäristökeskuksen julkaisussa SUOMEN YMPÄRISTÖ, numero 32 | 2007, Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt ja luonnon monimuotoisuus – esimerkkinä Lohja todetaan (s. 12), että hakkuun aiheuttama metsälajistolle haitallinen reunavaikutus ulottuu yleensä 20-50 metrin päähän metsän reunasta. Eli se voi ulottua pidemmällekin. Myös on määritelty reunavaikutuksen ulottuvan pohjoisessa havumetsässä aukon reunasta kahden, kolmen puunmitan verran metsän sisään. Reunavaikutus on erityisen merkittävä kuusimetsässä. Pellinkankaan Natura 2000 -alue on perustettu erityisesti boreaalisen luonnonmetsän suojelemiseksi.

On selvää, että Pellinkankaan hakkuista on väistämättä aiheutunut reunavaikutus Pellinkankaan Natura 2000 -alueelle. Sen merkittävyys suojeluarvojen heikkenemisessä on nähtävästi jätetty määrittämättä. KHO:n vuosikirjapäätöksen KHO:2006:101 mukaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on todennut C-127/02 Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee -tuomioissaan, että kun suunnitelma tai hanke, jolla on vaikutusta kyseiseen [Natura 2000 -]alueeseen, saattaa vaarantaa kyseessä olevan alueen suojelutavoitteet, sitä on välttämättä pidettävä sellaisena, että se voi vaikuttaa merkittävästi tähän alueeseen.

Metsähallituksen on täytynyt yhdistyksen käsityksen mukaan olla lisäksi tietoinen velvollisuudestaan tarkastella Vuosangan hakkuuhankkeiden ja -suunnitelmien vaikutuksia yhdessä muiden alueen hankkeiden ja suunnitelmien vaikutusten kanssa. Myöskin on sen kaiketi täytynyt olla tietoinen siitä, että Kainuun maakunta -kuntayhtymä on velvollinen suorittamaan Vuosangan alueella vähintään seitsemää Natura 2000 -aluetta koskevat Natura-arvioinnit.

Sito Oy:n, Espoo, raportti Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan vaikutusten arvioinnista valmistui 15.10.2009. Raportin, luontodirektiivin 4 artiklan, luonnonsuojelulain ja oikeuskäytännön nojalla on katsottava olevan selvää, että edellä viitattujen seitsemän Natura 2000 -alueen Natura-arviointiin olisi tullut ryhtyä viimeistään syksyllä 2009. Kaikki luonnonsuojelulain 65.1 §:ssä tarkoitetut asianmukaiset suunnitelmat ja hankkeet olisi tullut välittömästi LSL 65.2 §:n velvoittamana keskeyttää, mukaanlukien kyseisiä hakkuuta koskevat. Metsähallituksen maankäyttö- ja ympäristöpäällikkö Merja Väisänen on jäsen Sito Oy:n työtä ohjanneessa ja raportin tekoa seuranneessa vaikutusten arviointi -työryhmässä. Työryhmän muistioista ei ilmene, että hän tai kukaan muukaan työryhmän jäsenistä olisi esittänyt eriävää mielipidettä Sito Oy:n johtopäätöksestä koskien Natura-arviointien tarvetta.

Hieman Pellinkangasta pohjoisempana on Metsähallitus hakannut 09.07.2010 luodun hakkuun työohjeensa 77070 mukaan Honkivaaran ja Hevosshuuhdinpuron Natura 2000 -alueen pohjoisreunalla Kivikankaalla 07.07.2010 - 03.08.2010 välisenä aikana. Alueella oli hakattu jo kesällä 2009. Työohjeen mukaan lohkon pinta-ala on ollut 29,5 ha ja kertymä 5468 m³. Sen mukaan "Isojen ostajien nimiä ei merkata pinolappuihin, vaan käytetään toimituspaikan numeroa, joista erikseen ilmoitetaan". Yhdistyksen näkemyksen mukaan menettely viittaa koettuun salailutarpeeseen. Yhdistys ei ole toistaiseksi selvillä alueen hakkuiden tarkasta sijoittumisesta Natura 2000 -alueen suhteen.

Metsähallitukselle myönnettyjen sertifikaattien mukaan on puun ostajien etu tietää tarkalleen millaisesta metsästä raaka-aine niille tulee. Metsähallituksen lisäksi Pellinkankaan puun ostajilla, Enso Oyj:llä ja Kuhmo Oy:llä, on Annex 4:n mukaiset puun alkuperän hallinnan sertifikaatit, joten paperilla kaikki saattaa olla hyvin.

Alkuperällä tarkoitetaan Annex 4:ssä "paikan ominaisuuksia" tai "tiettyä paikkaa". Metsähallituksen tapauksessa kyse lienee edellisestä. Annex 4:n mukaan metsäsertifiointijärjestelmä määrittää alkuperän. Alkuperäketjua koskeva Metsähallituksen Annex 4 -sertifikaatti nojaa siis siihen, että Metsähallituksen metsäsertifikaatti takaisi alkuperäpaikan ominaisuudet.

Jotta paikan ominaisuudet olisivat metsäsertifikaatinmukaisia, edellyttää se standardin "FFCS 1002-3:2003, Metsänomistajakohtaisen sertifioinnin kriteerit" mukaan muun muassa, että lakisääteisiä vaatimuksia noudatetaan, suojelualueiden ja vahvistettuihin suojeluohjelmiin kuuluvien kohteiden suojeluarvoa ei vaaranneta, arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteet säilytetään ja että metsätiesuunnitelmiin sisältyy ympäristöselvitys. Lakikriteerin tarkoittamaan metsä-, ympäristö- ja työläinsäädäntöön sisältyy monen muun säädöksen ohella luonnonsuojelulaki (1096/1996) ja sen Natura-pykälät.

Pellinkankaalla ja laajemminkin Vuosangan alueella sertifikaattijärjestelmä on pettänyt.

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry pyytää neuvottelukuntaa lausunnon antamisen lisäksi huolehtimaan edellä viitatussa Annex 4:n osalta Vuosangan aluetta ja muuta Ylä-Vieksiä koskien siitä, että Metsähallituksen:
- organisaatio ryhtyy riittäviin toimenpiteisiin varmistukseksi, että sertifioidut tuotteet eivät sisällä raaka-

ainetta kiistanalaisista lähteistä. (kohta 3.6.1)

- ylin johto määrittelee ja dokumentoi sitoutumisensa alkuperäketjun hallinnan vaatimusten toimeenpanemiseksi ja ylläpitämiseksi standardin vaatimusten mukaisesti. (4.2.1.1)
- ylin johto tekee säännöllisiä katselmuksia alkuperäketjun hallinnasta ja sen vaatimustenmukaisuudesta standardin vaatimuksiin nähden. (4.2.1.3)
- organisaatio varmistaa, että kaikki alkuperäketjun hallinnan toimeenpanoon ja ylläpitoon vaikuttavat henkilöt ovat päteviä asiaankuuluvan ohjeistuksen, koulutuksen, taitojen ja kokemuksen osalta. (4.5.1.)

Kyseisiä sertifiointimukaisuuskysymyksiä arvioitaessa tulee lisäksi ottaa huomioon hakkuiden vaikutus jo ennestään heikkoon tilaan saatettujen ekologisten yhteyksien säilymiseen Pellinkankaan sekä Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura 2000 -alueiden välillä ja niistä muihin suojelualueisiin. Luontodirektiivin (direktiivi 92/43/ety) 6 artiklan 4 kohdan soveltamista koskevassa ohjeasiakirjassa "Käsitteiden vaihtoehtoiset ratkaisut, erittäin tärkeät yleisen edun kannalta pakottavat syyt, korvaavat toimenpiteet, yhtenäinen yleinen kokonaisuus, komission lausunto selkiyttämisen", tammikuu 2007, todetaan: *"Luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa kehotetaan "säilyttämään" Natura 2000:n yleisen kokonaisuuden yhtenäisyys. Näin ollen direktiivissä oletetaan, että "alkuperäinen" verkosto on ollut yhtenäinen. Jos poikkeusjärjestelyä sovelletaan, tilanne on korjattava niin, että yhtenäisyys palautuu täysin."*

Lausunto pyydetään antamaan 29.10.2010 mennessä.

Ystävällisin terveisin,

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry
Niemenkyläntie 165
88730 Ylä-Vieksi
kylayhdistys@vieksi.fi
www.vieksi.fi

Eeva Kyllönen
puheenjohtaja

Timo Niskanen
varapuheenjohtaja

Pekka Pääkkönen
hallituksen jäsen